

Vertigo

FILMVERTONING

MEETING EN EVENTCENTRUM STAF VERSLUYS

KAPELSTRAAT 76 - 8450 BREDENE

FILM / CALIFORNIE REUNIE & FUIF: 5 EURO
GRATIS DRANK

RESERVERING GEWENST VIA HET ARCHIPEL-SECRETARIAAT
MAANDAG TOT VRIJDAG VAN 13U00 TOT 16U00
T 050 322 420 - F 050 322 421 - INFO@ARCHIPELVZW.BE

Over 'de meester van de film' **Hitchcock** is al veel gezegd en geschreven. Met de filmvertoning *Vertigo* ('58) laat Archipel u echter graag kennismaken met Hitchcock 'als architect' waarbij hij de ruimtes op zijn eigen voyeuristische manier in beeld brengt – denk hierbij aan zijn oorspronkelijk beroep als decorontwerper – en de stad San Francisco als belangrijke medespeler tentoonstelt.

Zowel op technisch als op inhoudelijk vlak was Hitchcock zijn tijdgenoten ver vooruit. Deze film was de basis voor het 'Vertigo-shot', waarbij een zuigend effect wordt gecreëerd door de camera achterwaarts te verplaatsen en gelijktijdig in te zoomen, waardoor het de kijker net zo duizelt als de aan hoogtevrees lijdende detective Scottie Ferguson, de hoofdpersoon uit *Vertigo*. Inhoudelijk lijkt *Vertigo* een conventionele detectivefilm, maar het meesterwerk heeft uiteindelijk verschillende diepere betekenislagen die de aandachtige toeschouwer pas na verloop van tijd duidelijk worden.

Met een boeiende inleiding van Steven Jacobs, auteur van *The Wrong House: the Architecture of Alfred Hitchcock* (010 Publishers, Rotterdam) brengt Archipel deze filmavond graag in het kader van een reünie van de California-reis (lente 2007), waarin net zoals in *Vertigo*, San Francisco een hoofdrol speelde.

INLEIDING DOOR **STEVEN JACOBS** (B)

05/10
2007
20U00!!

14/10
2007

Hoewel de titel van deze documentaire uit 2002 in een eerste plaats verwijst naar het Franse stedenbouwkundige document uit 1967 Plan d'occupation des sols of POS dat in 2000 werd vervangen door het Plan Local d'Urbanisme of PLU, ervaart de kijker het thema na het zien van deze kortfilm van 26 minuten inderdaad meer als een zwaarmoedige 'bezetting' dan als een vast omschreven en gestandaardiseerde term. Marie-Françoise Plissart filmde Brussel op de manier waarop ze ook als fotografe bekendheid verwierf: vanaf wolkenkrabbers, vanuit een bijna loodrecht vogelperspectief. Ze filmt de stad, maar ook de stedelijkheid, het leven, de ruimte en de hoop, de plekken en de drijfveren. Jeu de boules, een (gebeds-)doek in het grasveld van het park, een hemeltemgend gebouw. Of: spel, hoop, leven. Maar ook: kilometerslange asfaltlinten en gecamoufleerde tanks. Of: overweldigend verkeer en versplinterende oorlog. Zo bezetten we de aarde, onze grond. Vanop een grote afstand brengt ze de kijker tegelijk dichterbij de werkelijkheid. Haar kijk op de bezetting van de aarde - subtiel en radicaal - doet elkeen stilstaan bij stedelijkheid en meer bepaald stedenbouw. Dit verhaal zonder woorden zal doorlopend worden geprojecteerd op de oculus van het Concertgebouw van Brugge als een van Archipels bijdragen aan de Dag van de Architectuur.

Het vorige werkjaar

Het vorige Archipel-werkjaar zal wellicht nog lang blijven 'plakken'. Hoofdschotel was de architectuurreis doorheen Californië (**San Francisco, Los Angeles, San Diego**). Voor de honderd enthousiaste deelnemers werd het een onderdompeling in een zalig architecturbad. Het aanbod overspande precies één eeuw. Van **Greene en Greene, Wright, Kahn** (het adembenemende Salk Institute), **Eames** (de beroemde eigen woning), **Elwood, Neutra** (eigen woning) **Koenig** (de Case Study Houses), tot... **Meier, Gehry, Morphosis, Moss, Herzog & de Meuron** (het de Young Museum!) enz... Sites en architecturen om nooit meer te vergeten.

Ook beklijvend: de controverse rond het 'paviljoen' van **Toyo Ito**. Na de kaarsjeswake en de steekvlam van een duizendkoppige petitie voorlopig het jongste monument in Vlaanderen. Vandaag helaas tussen dranghekkens nogal zielig en verwaarloosd.

Het jaar werd verder stevig ingevuld met verkenningen in actuele architectuur in Vlaanderen: **Ney & Partners, Lens'ass, De Smet Vermeulen architecten en Macken & Macken**. Historische lezingen rond 'Case Study Houses' (De Meyer) en **Wright-Schindler-Neutra** (Verpoest) werden aangevuld met twee films 'Sketches of Frank Gehry' en 'Building the Gherkin'. Een mooi en bij momenten schitterend werkjaar.

“en dan is er het nieuwe werkjaar, ambitieus en wervend.”

VOORWOORD DOOR **MARC FELIX**, VOORZITTER ARCHIPEL

2007-2008 – nieuwe wind

Na meer dan een kwarteeuw mocht het wel. Het vertrouwde Archipelbulletin (zwart-wit A4 boekje voor leden) aangevuld met flyers en affiches, verdwijnt en krijgt een grafisch sterke opvolging in een geplooide affiche die in grotere oplage de drie drukwerken verenigt. Die zorgvuldig ontworpen stap naar een veel bredere communicatie dan voorheen krijgt zijn grafische bekroning in een nieuw Archipellogo. De uitvergroete 'archipel' uit de dikke Van Daele bekroond met een eilandschets van Le Corbusier

verdwijnt in het archief. In de plaats komt een raadselachtig, prachtig, architectonisch teken waarvan de schakeling plots onverwachte 3D-beelden oplevert. Eilanden schakelen zich tot een archipel van volumes. Grafisch ontwerper **Ronny Duquenne** heeft hier een sterk staaltje grafiek afgeleverd dat belooft voor de toekomstige samenwerking. Uiteraard zal ook de www.archipelvzw.be dit nieuwe elan volgen en de bredere duiding geven.

De nieuwe wind is echter niet beperkt tot een formele opfrissing. Dankzij een voor de twee volgende werkjaren toegezegde steun van de Vlaamse Overheid kan Archipel thans rekenen op drie halftime medewerkers die de werking zullen schragen. **Wim Supply** (coördinator-zakelijk leider) voor zakelijke en inhoudelijke taken, **Dominique Pieters** (artistiek leider) voor inhoudelijke taken en **Martine Pollier** voor het secretariaat. Dit trio wordt uiteraard aangevuld door het tienkoppige bestuur en gesteund door een algemene vergadering van drieëntwintig enthousiaste werkende leden.

2007-2008 – ambitieus en wervend

Hieronder vind U het (nog voorlopige) jaarprogramma dat de ambitie heeft de internationale en Vlaamse ontwikkelingen op de voet te volgen, en over het muurtje ook eens naar andere disciplines te kijken die architectuur raken: film en strip.

Opvallend in dit programma: de architectuurreis naar Spanje en Portugal (naar keuze: medium of extra large). Wat daar architecturaal op stapel staat, is van een ongelooftijk hoog niveau. Zeer contextueel, beheerst, uitgezuiverd, tijdloos. Na drie vorige reizen in die richting gaat het nu richting noordwesten.

Ook opvallend: Schuiten en Peeters. Bekend van imaginaire steden en grote architecturale verbeelding. Archipel waagt zich voor het eerst aan een tentoonstelling gekoppeld aan film en lezing.

Met een gevarieerd en kwalitatief aanbod van architectuurlezingen wil Archipel ook verder het publiek verbreden. Dat is ook het mooie aan Archipel. Op zoek gaan naar architectuur met een breed publiek. Van geïnteresseerden tot professionelen, drie generaties dooreen. Een inmiddels wijdvertakt netwerk doorheen het Vlaamse architectuurlandschap.

Opnieuw welkom.

agenda

Voorlopig programma, onder voorbehoud

ARCHITECTUURREIS ENGELAND LONDON WALSALL CAMBRIDGE

MET REISBEGELEIDERS FREDERIK TOMME EN ANDIE DECOCK
DONDERDAG TOT ZONDAG 27 - 30 SEPTEMBER 2007

FILMAVOND VERTIGO MET EEN INTRODUCTIE DOOR STEVEN JACOBS

REÛNIE CALIFORNIA-ARCHITECTUURREIS APRIL 2007
VRIJDAG 5 OKTOBER 2007 OM 20U30 - STAF VERSLUYSCENTRUM, BREDENE

ARCHITECTUURLEZING RAUW (B) DOOR ARNAUD HENDRICKX EN THIERRY BERLEMONT

DONDERDAG 11 OKTOBER 2007 OM 20U30 VLM - ZAAI, BRUGGE

FILMPROJECTIE 'OCCUPATION DES SOLS' (MARIE-FRANÇOISE PLISSART, B)

BIJDRAGE AAN DAG VAN DE ARCHITECTUUR
ZONDAG 14 OKTOBER 2007 DOORLOPEND OCULUS VAN HET CONCERTGEBOUW, BRUGGE

ARCHITECTUURLEZING FORM DOOR GREG LYNN (USA)

DONDERDAG 15 NOVEMBER 2007 OM 20U30 - HET PAND, GENT

ARCHITECTUURLEZING ADJAYE ASSOCIATES (UK) DOOR DAVID ADJAYE

DONDERDAG OF VRIJDAG 22/29 OF 23/30 NOVEMBER 2007 OM 20U30 BIJLOKE CONCERTZAAL, GENT

ARCHITECTUURLEZING WIM CUYVERS DOOR WIM CUYVERS

DONDERDAG 13 DECEMBER 2007 OM 20U30 - LOCATIE NOG NADER TE BEPALEN

FILMAVOND DIARY OF AN ECCENTRIC ARCHITECT OVER HET LEVEN EN WERK VAN PHILIP JOHNSON

MET EEN INTRODUCTIE DOOR DIRK DE MEYER
VRIJDAG 21 DECEMBER 2007 OM 20U30 - LOCATIE NOG NADER TE BEPALEN

ARCHITECTUURLEZING SERGISON BATES (UK) DOOR JONATHAN SERGISON EN STEPHEN BATES

DONDERDAG 17 JANUARI 2008 OM 20U30 LOCATIE NOG NADER TE BEPALEN

HISTORISCHE DOBBELLEZING OVER LUDWIG MIES VAN DER ROHE DOOR DIRK DE MEYER

VRIJDAGEN 15 EN 22 FEBRUARI 2008 OM 20U30 'T LEERHUIS TE BRUGGE

LEZING SCHUITEN & PEETERS (B) - FILMAVOND LE DOSSIER B DOOR F. SCHUITEN EN B. PEETERS

VRIJDAG 14 MAART 2008 OM 20U30 - LOCATIE NOG NADER TE BEPALEN - AANGEVULD DOOR EEN TENTOONSTELLING VAN HUN WERK EN ALGEMENE WORKSHOPS OVER HET BEELDVERHAAL EN/IN ARCHITECTUUR

LEZING OVE ARUP (UK) DOOR CECIL BALMOND

VRIJDAG 18 APRIL 2008 OM 20U30 (DATUM ONDER VOORBEHOUD) - LOCATIE NOG NADER TE BEPALEN

ARCHITECTUURREIS XXL-ML MET REISBEGELEIDERS WIM SUPPLY, GÉRY VANDENABEELE EN ARNOUËT FONCK

EIND APRIL - BEGIN MEI 2008 NOORDWEST- SPANJE EN NOORD- PORTUGAL

ARCHITECTUURLEZING RAPP + RAPP (NL) DOOR CHRISTIAN RAPP

DONDERDAG 15 MEI 2008 OM 20U30 DORFSHUIS JONKERSHOVE TE HOUTHULST

ARCHITECTUURLEZING NOLLET + HUYGHE (B) DOOR TOMAS NOLLET EN HILDE HUYGHE

DONDERDAG 12 JUNI 2008 OM 20U30 - LOCATIE NOG NADER TE BEPALEN

FILMAVOND LAGOS INGESPROKEN DOOR O.A. REM KOOLHAAS

VRIJDAG 27 JUNI 2008 OM 20U30 - LOCATIE NOG NADER TE BEPALEN

INLEIDING DOOR STEVEN JACOBS (B)

Vertigo is een Engelse term voor een evenwichtsstoornis gepaard gaande met duizeligheid, maar wordt ook vaak gebruikt in de betekenis van hoogtevrees. Het woord verwijst in dit geval echter naar een film van Alfred Hitchcock die de 'Vertigo shot' lanceerde. Dit meesterwerk is tevens een staaltje van 'Hitchcock als architect' en laat bovendien de stad San Francisco op zijn gekende voyeuristische manier zien.

Vertigo van Alfred Hitchcock is een film die ook nu nog bewondering en bovenal verbazing afdwingt. Bewondering, omdat de film een regisseur toont die het medium tot in de puntjes beheerst. Hitchcock bevond zich anno 1958 niet alleen op het toppunt van zijn roem, niet in het minst door het succes van de drie jaar eerder gestarte tv-serie Alfred Hitchcock Presents en het tijdschrift Alfred Hitchcock Mystery Magazine, de regisseur had in Hollywood een dusdanige status bereikt dat hem bij de uitvoering van zijn ideeën geen strobreed in de weg werd gelegd. Maar ook technisch gezien is Vertigo een ijzersterke film vol fraaie en soms zeer innovatieve vondsten. De meest opmerkelijke daarvan betreft Hitchcocks geslaagde verbeelding van het begrip uit de titel.

Zo bewonderenswaardig als de technische aspecten van de film zijn, zo verbazingwekkend is ook nu nog de inhoud. Met een ongewoon verhaal, dat via voyeurisme in een allesoverheersende seksuele obsessie uitmondt en dat op een ongekend brute en abrupte manier eindigt, was Vertigo zijn tijd ver vooruit. Aanvankelijk lijkt het een conventionele detective-film met een mogelijk bovennatuurlijke draai te zijn: de door James Stewart sterk vertolkte Ferguson schaduwit in opdracht van een oude vriend diens echtgenote Madeleine, gespeeld door een blonde Kim Novak. De vrouw is geobsedeerd, of misschien zelfs bezeten, door een dode voorouder die zichzelf van het leven beroofde. Wanneer de geschiedenis zich herhaalt, valt Ferguson ten prooi aan een vergelijkbare obsessie. Hij ontmoet een vrouw die sterk doet denken aan de overleden echtgenote, dit keer een donkerharige Kim Novak, en dwingt haar vervolgens op een uitermate perverse manier in het keurslijf van de dode Madeleine.

Musea, monumenten en toeristische attracties spelen een belangrijke rol in het oeuvre van Alfred Hitchcock. Het British Museum, het Vrijheidsbeeld, de Jefferson Memorial, de Royal Albert Hall, de Golden Gate Bridge, de hoofdkantoren van de Verenigde Naties en Mount Rushmore zijn voor eeuwig verbonden met films als respectievelijk Blackmail (1929), Saboteur (1942), Strangers on a Train (1951), The Man Who Knew Too Much (1956), Vertigo (1958) en North by Northwest (1959). [...] Vele van Hitchcocks meest bekende 'special effects' zijn technieken waarbij het de regisseur mogelijk werd om live opgenomen actie in de studio te vermengen met miniaturen, foto's, geschilderde panorama's en plaatselijke shots van bekende gebouwen en pleinen. Het resultaat hiervan is dat de beeldverhalen van Hitchcock, zelf een verstokt reiziger en toerist, perfect beantwoorden aan wat John Urry de blik van de toerist noemde, die de stad reduceert tot een aantal statische postkaartfoto's. [...] Deze postkaartpanorama's waren echter veelal een schijnmanoeuvre. Hitchcock maakte er een gewoonte van panorama's te hanteren om zijn publiek te sussen met een vals gevoel van veiligheid.'

Met een inleiding van Steven Jacobs, auteur van The Wrong House, brengt Archipel deze filmavond graag in het kader van een reünie van de California-reis (lente 2007), waarin net zoals in Vertigo, San Francisco de Archipelleden in een dodelijke omhelzing gevangen nam.

Als aansluiting op deze avond informeert Archipel graag over de boekpresentatie van The Wrong House: the Architecture of Alfred Hitchcock van Steven Jacobs (o1o Publishers, Rotterdam) en de tentoonstelling The Wrong House: Alfred Hitchcock / PauHof die van 20 september tot 25 november 2007 in de Antwerpse deSingel loopt. Niet alleen Hitchcock als 'architect', maar ook tijdelijke interventies van het Weense architectenduo PauHof (Wolfgang Pauzenberger & Michael Hofstätter) confronteren met de beklemmende kanten van het deSingelgebouw.

Dominique Pieters

- Deze alinea is vertaald uit: Steven Jacobs, Sightseeing fright: Alfred Hitchcock's monuments and museums, The Journal of Architecture 2006, Volume 11, Number 5, p. 593-601.

	Tempelhof 21 - 8000 Brugge
	T: 050 322 420 - F: 050 322 421
	info@archipelvzw.be - www.archipelvzw.be
	maandag tot vrijdag van 13u00 tot 16u00.
secretariaat	Marc Felix
voorzitter	Géry Vandenaabeele
ondervoorzitter	Wim Supply
zakelijk leider	Dominique Pieters
artistiek leider	Ignace Berten
penningmeester	Martine Pollier
secretariaat	Joost Declercq
bestuursleden	Andie Decock
	Annie Demeulemeester
	Frederik Tomme
	Jan Vandewalle
	Géry Vandenaabeele
	Joost Vanhove
	Michel Van Langenhove
voormgeving	Ronny Duquenne
verantw. uitgever	M. Felix, Koningstraat 43A, 8400 Oostende
afgitekantoor	Afgitekantoor Brugge 1 - 2de afdeling

Met steun van de
Vlaamse overheid

ARCHIPEL VZW - TEMPELHOF 21 - 8000 BRUGGE

ARCHIPEL